

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. XVI. Caput 16. de Privilegiis Capellanorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

grinos in aliâ quàm suâ Diœcesi commorantes, hoc Decreto frui posse per dispensationem aut absolutionem Episcopi hujus recentis domicilii. 4. Episcopum posse à Confessario suo accipere absolutionem casus, à quo ceteros ipse absolvere potest.

Ad propositam quaestionem, an crimen coram duobus aut tribus testibus admissum sit occultum, quoad dispensationem, aut absolutionem, de quibus loquitur hoc Decretum? Respondet negativè, quoniam ejusmodi crimen probari potest; quod autem probari potest non est occultum. Non attendit, hic agi de facultate dispensandi, & facultate absolvendi, quæ sunt res favorabiles; itaque Decretum extendi potius quàm restringi debet.

CAPUT XV.

Capita 16. 18. 24. De Privilegiis.

Loquuntur de quibusdam Exemptionibus, quibus Concilium Tridentinum aut reipsa derogavit, aut derogavisse videtur *cap. 11. Sess. XXIV. de reform.* Hujus derogationis ratione FAGNANUS exponit hoc *Caput* & plura alia ejusdem Concilii *cap. 2. & 4. Sess. VI. cap. 6. Sess. XXV. Caput 11. duplex genus Exemptorum ab Episcopali jurisdictione commemorat: alii sunt Exempti ratione Titulorum honorabilium Proto-notarii, Acolyti, Comitum Palatini, Capellani Regii, aliorumque, qui habitum & insignia horum Officialium habent, sive in Curia Romanâ, sive alibi. Idem est de iis, qui Titulos gerunt, aut Oblatorum quorundam Monasteriorum, aut Ministrorum quarundam Militiarum, aut Monasteriorum, aut Hospitalium, aut Collegiorum. Quoad hosce Titulares, eos in omnibus Ordinario subijcit Concilium, & quoad Regios Capellanos renovat *cap. 16. de privileg.**

Alii Exempti sunt ii, qui actu in iis Militiis serviunt, in ipsarum Dombus resident, sub earum obedientiâ vivunt. Idem est de iis, qui istarum Militiarum regulam professi sunt, quod probari debet coram Ordinario, non obstante quovis privilegio iis Ordinibus concessio, comprehenso etiam nominatim Ordine S. Joannis Hierosolymitani. Concilium non derogat Exemptioni horum posteriorum generum. Idem est de Exemptione ab EUGENIO IV. concessâ Domesticis Cardinalium in Curia Romanâ commorantium. Hos Ordinario subijcit Concilium quoad Beneficia, quæ in ejus Diœcesi possident. Hoc *cap.* referimus quoniam fusè exponitur in ejus Commentario in hos tres Textus. De *Capellanis* agit in primum: in secundum de *Referendariis*, quos contendit esse Officiales, de quibus loquitur hoc *cap. 11.* & in tertium de *Oblatis*, qui ibi nominatim commemorantur.

CAPUT XVI.

Caput 16. De privilegiis Capellanorum.

Principio observat Autor, quòd si privilegium Clericorum merè personale sit, Ecclesia non est Exempta; & si sit Locale, Personæ non sunt Exemptæ, si extrâ locum deliquerint: Idem est si extrâ hunc locum contrahant; aut res, quæ jurisdictionis materia sit, extrâ eundem locum sita sit.

2. Observat, quòd, juxta hunc Textum, eadem Persona poterat esse Curatus in unâ Ecclesiâ, & Canonicus in aliâ; sed hodie, juxta Concilium Tridentinum *cap. 4. Sess. VII. cap. 12. & 17. Sess. XXIV.* hæc Beneficia sunt incompatibilia, ratione obligationis ad residentiam.

3. Capellani Capellarum Regiarum subiecti sunt Ordinario, non verò Magistri ipsorum, quia Principes ipsi Ordinario subditi sunt: ex privilegio tantum ab illius jurisdictione sunt exempti, ut patet ex hoc Textu. Concilium non derogavit huic exemptioni, exceptâ vifitatione, cui subjacent, *cap. 4. Sess. VI. cap. 6. Sess. XXV.*

Tom. I.

4. Exemptio aliquandò partialis est; nempe quoad certa capita duntaxat: Talis erat ea, de qua loquitur hic Textus, quæ à Censuris Ordinarii solum protegebatur.

5. Fieri potest, ut personæ quædam, aut Ecclesiæ sint Exemptæ, & non exemptæ, & sic diverso jure censentur, adversus regulam, quæ dicit, hoc fieri non debere, & patitur hanc exceptionem.

6. Cùm quis possidet Parochiam non exemptam & Canonicatum exemptum, is subijcet Ordinario quoad omnia, quæ ad Curam animarum pertinent, & ab eo independens est, quoad ea, quæ Canonicatum spectant. Hoc in Regularibus accidit, qui sunt Curati *cap. 11. Sess. XXV. de Regular.*

Post has observationes quaerit Autor, an Religiosi, quibus cura animarum sæcularium non competit, delinquentes in administratione Sacramentorum, subijciantur coercitioni Ordinarii? Respondentque negativè, probat suam sententiam argumento negativo, scilicet, quia nullum est Decretum Concilii, quod eos disertè subijciat propter ejusmodi delictum: id autem facere solet, quoties eorum exemptioni derogare intendit, quod probat ex *cap. 2. Sess. V. cap. 3. Sess. VI. & cap. 14. Sess. XXV. de Regul.* Adijcere potuisset *cap. 11. Sess. ejusd.* ubi Regulares Curatos coercitioni Episcopali nominatim subijcit.

Idem probat per Declarationem Cardinalium, quæ fert, quòd si Religiosi sæcularium Confessionem audiant, sine approbatione Episcopi, eorum Superior Regularis eos punire debeat: idem est si extrâ suam Ecclesiam concionentur sine approbatione, & in suâ Ecclesiâ sine permissione Episcopi, & benedictione, etiam contra ejus voluntatem.

Postea refert in Congregatione statutum fuisse, necessarium esse, ut circa hoc fieret Constitutio, quæ subijceret punitioni Episcopi varia hæc delictorum genera, nec non ea, quæ committuntur à Regularibus circa Confessiones & administrationes bonorum Monialium eorum jurisdictioni subiectarum, & circa clausulam Monialium quarumvis; curam autem ejus minutam conficiendi sibi commissam fuisse, eamque à GREGORIO XV. fuisse conditam; atque omnia illa capita ipsi inserta fuisse: incipit ab hoc verbo, *Inscrutabili*, & legi potest *ibid.* nunc Declaratione Cardinalium circa illam Constitutionem, quæ fert, istam non subijcere Regulares Episcopali coercitioni, propter delicta in administratione Sacramentorum admissa, nisi cùm illa sæcularibus ministraverunt.

Hæc Declaratio 13. capita continet, quæ docent, quid Constitutio præcipiat, cùm autem ex responsionibus discatur quomodo intelligenda sit, earum summam subijcio.

1. Episcopus ex hujus Constitutionis vi non potest visitare Altaria Ecclesiarum Regularium neque Tabernaculum, neque Confessionalia.

2. Non potest iis præscribere neque loca, neque tempus, neque conditionem personarum sæcularium, quarum Confessiones audiant.

3. Nullam ex eâ autoritatem recipit, in personas nullius Diœceseos.

4. Prælati territorium habentes, exercere non possunt potestates hæc Constitutione concessas.

5. Cùm permittitur Episcopo assistere & præesse Electioni Abbatissarum, non ei datur jus illas confirmandi.

6. Confessarii Religiosarum, sive Extraordinarii, sive Ordinarii, non possunt audire Confessiones Religiosarum Monialium sui Ordinis sine approbatione Episcopi.

7. Idem est de Superioribus.

8. Confessiones aliter factæ nullæ sunt.

9. Approbatio generalis data Regularibus ad audiendas Confessiones non sufficit ad audiendas Confessiones Monialium.

10. Approbatio data pro uno Monasterio Monialium non valet respectu alterius.

R 2

11. Cons

11. Confessarii extraordinarii novâ approbatione indigent, quoties id munus exequentur.

12. Episcopus, qui revocat Confessarios Monialium & Administratores bonorum illarum, non tenetur causas proferre, sed hoc ejus conscientia relinquitur.

13. Hæc Constitutio non limitatur ad delicta notoria & scandalum parientia.

Omnes hæc responsiones approbatæ fuerunt à GREGORIO XV. qui Constitutionem ediderat an 1622.

CAPUT XVII.

Caput 18. De Exemptionibus.

HIC dicit INNOCENTIUS III. personas, quas Pontifex sub sua tutelâ nominatim recipit cum omnibus earum bonis, non esse idcirco à jurisdictione Episcopi sui exemptas.

FAGNANUS hunc Textum exponens observat, duplex esse tutelâ, seu protectionis genus, aliud generale, aliud speciale; atque hunc Textum restringi debere ad primum; alterum enim exemptionem continet, sicut exceptio in proprios & speciales subditos, *cap. si Papa, de priv. in 6. 2.* Circa hoc idem est de singulis Ecclesiis ac de singulis personis.

Postea petit, an Referendarii utriusque signaturæ Gratiæ & Justitiæ, aut unius tantum, & Domestici eorum exempti sint à Jurisdictione Ordinarii, quoad delictum, contractum, aut rem, de qua agitur, & relatis dispositionibus Concilii Tridentini *cap. 3. Sess. V. cap. 4. Sess. XIV. cap. 11. Sess. XXIV.* & quorundam Pontificum, præcipue vero SIXTI V. conclusit ex Constitutione hujus Pontificis, quæ pro regula obtinet, eos Officiales frui universali exemptione, sive in Visitatione, sive extrâ Visitationem, tam quoad negotia civilia, quam quoad crimina, ubicumque delinquant, aut contrahant, bonave eorum sita sint: secus est de Domestici eorum, Capellanis, Famulis, qui Visitationi & correctioni Episcopi tamquam Delegati Sedis Apostolicæ subjiuntur; quia Concilium Tridentinum derogavit Constitutioni PAULI III. qui eis exemptionem concesserat, & SIXTUS V. eorum mentionem non facit. Extrâ visitationem exempti sunt quoad negotia civilia, subditi autem quoad crimina,posito quod Episcopus resideat, aliâ suâ exemptione fruuntur. *n. 54.* Agendo de exemptione istorum Officialium, obiter exponit *cap. 14. Sess. VII. & cap. 4. Sess. XIV. de reform.* dicitque, prius loqui de exemptione mixtâ, personali scilicet & locali, sicuti *cap. volentes de privil. in 6.* quod renovat, & quapropter jubet, ut negotia civilia exemptorum, qui extrâ Monasterium resident, ad Episcopi notionem pertineant. Posterius agit de exemptione merè personali, quæ cum à Concilio Tridentino omnino antiquata fuerit, Referendarii suâ, quæ est hujus generis, frui non potuissent, nisi eam restituisset SIXTUS V.

CAPUT XVIII.

Caput 24. De Privilegiis Oblatorum.

HIC Concilium Lateranense IV. exponit Privilegia Oblatorum, nec non Religiosorum circa quedam capita. Quod dicit de Oblatis, FAGNANO præbuit occasione prolixè de iis tractandi, respectivè ad id, quod dicitur de eorum exemptione *cap. 11. Sess. XXIV. de reform.* Oblati, de quibus loquitur Concilium Lateranense, sunt ii, qui se aut bona sua quibusdam Ordinibus aut Monasteriis obtulerunt; iis nomen *Confratrum* dat, iisque concedit 1. Ut, si Ecclesia eorum interdicta sit, in ea post mortem suam sepeliantur, nisi excommunicati fuerint ipsi, nominatim-ve interdicti. 2. Ut, si Prælati illarum Ecclesiarum hos Confratres sepelire noluerint, Religiosi, quorum sunt Oblati, eos in suâ Ecclesia sepeliant. Postea declarat, Confratrum nomine intelligi eos, qui adhuc in sæculo remanentes se Monasteriis obtulerunt, mutato habitu sæculari;

aut eos, qui bona sua Monasteriis quibusdam donaverunt inter vivos, etiam retento usufructu; ab his privilegiis excludit eos, qui modicam bonorum suorum portionem dederunt, ne duobus aut tribus denariis dissolvatur & vilescat Disciplina.

Quamvis juxtâ hoc Concilium Oblati possint frui his privilegiis, si suas personas habitu mutato obtulerunt, aut bona sua dederunt, retento usufructu, personâ nec datâ, neque mutato habitu: nihilominus FAGNANUS, plures alios Interpretes secutus, existimat, ut his privilegiis locus sit, cæterisque ad viros Oblatos pertinentibus, oportere, ut oblatio personæ concurrat cum oblatione bonorum, oblatio sit perpetua, mutaverint habitum, sæculo renuntiaverint, reliquerint domum, atque apud eos intraverint Oblati, quibus se obtulerunt. Cætera privilegia Oblatorum sunt: 1. Immunitas fori, tam in rebus Civilibus, quam Criminalibus 2. Immunitas bonorum. 3. Immunitas personarum Ecclesiasticarum quoad personam. Fundamentum horum privilegiorum est, quod veri Oblati personis Ecclesiasticis annumerati sunt.

Idem Autores Oblatos à Conversis distinguunt, in eo, quod hi habitum Religiosum gerunt, triaque vota, Obedientiæ, Castitatis, & Paupertatis, faciunt. Oblati verò alium habitum à Sæculari & Religioso diversum habent; obedientia, quam vovent, non est Monachalis; possunt esse conjugati, & aliquid sibi proprium retinere, scilicet bonorum suorum, aut partis eorum usufructum.

Quoniam hic de Oblatis non agimus, nisi quoad privilegium ipsis à Concilio Tridentino conservatum, de cæteris privilegiis brevissimè egimus, & de conditionibus ad ea requisitis. Quoad hoc necessarium est observare, omnia quæ dicuntur à FAGNANO ad expositionem *cap. 11. Sess. XXIV.* & quæ ad 3. capita reducuntur. 1. Ii, qui plenè Oblati non sunt, Episcopi Jurisdictioni subjiuntur, non obtinente quovis privilegio & quavis consuetudine: 2. Ii, qui plenè Oblati sunt, huic etiam jurisdictioni subjiuntur, si præter conditiones Jure communi requisitas ad cætera privilegia, Religioni actu non serviant: 3. In utroque casu jurisdictione Ordinarii cumulativa est, & non privativa respectu Superiorum Regularium, quoad casus in quibus hi auctoritatem habent in Oblatos. Ultimum hoc caput probat per principium, quod constare asserit, scilicet, quoties Lex alicui dat jurisdictionem in personas, quæ aliis antea subjeciebantur, pristinam jurisdictionem integram conservat, nisi ejus possessores excludat per particulam taxativam tantum; laudatisque pluribus Legibus atque Autoribus idem docentibus, ac relato exemplo Legis, quæ in quibusdam casibus Scholasticos Episcopo subjiicit, non derogando jurisdictioni, quam in eos habet Rector, suum principium accommodat Oblatis, in quos Religiosi jurisdictionem habebant, priusquam eos Ordinario subjeceret Concilium; observatque 1. Concilium nihil adicere, quod disertè huic Jurisdictioni derogeret; 2. Quod Concilium, quando jurisdictionem privativam dare vult, id exprimat, laudatque in probationem *cap. 2. Sess. XXIV.* ubi Concilium certa negotia Episcopali notioni subjiendo, bis utitur hæc particulâ taxativâ: 1. In his verbis: *Cause omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi beneficiales sint, in prima Instantiâ coram Ordinario locorum duntaxat cognoscantur.* 2. *Ad hæc causæ Matrimoniales & Criminales, non Diaconi, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum Judicio, (etiam visitando) sed Episcopi tantum examini & jurisdictioni relinquuntur;* & *cap. 3. Sess. XXV. de reform.* ubi Concilium alii cuicumque, quam Episcopo, vetat concedere Monitoria ad revelationem tententia, probat insuper per Declarationem Cardinalium, quod, quando Concilii Decreta quamdam jurisdictionem tribuunt Episcopo in materiâ, circa quam Prælati inferiores auctoritatem habebant, cumulativa illa est tantum. Hæc Declaratio pertinet ad *cap. 7. Sess. VII. & cap. 11. Sess. XXV. de Regular.* hoc subjiicit Religiosos Curatos